

Vlaanderen
is milieu

Duurzaam Gebruik Pesticiden

Tom Goetmaeckers
2022

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Inhoud

- ▶ **VMM**
- ▶ **Pesticidereductiebeleid**
  - kader
- ▶ **Begrippen en toepassingsgebied**
  - Vlaanderen
    - × Oefeningen
  - Federaal kader
    - × Alternatieve producten
  - Twee wetgevingen
    - × Oefeningen
- ▶ **Afwijken van verbod**
  - DGP
  - Grondwaterbeschermingszones
- ▶ **Cases**
- ▶ **Meer info**

Voorstelling - VMM

▶ Vlaamse Milieumaatschappij

▶ Organisatie

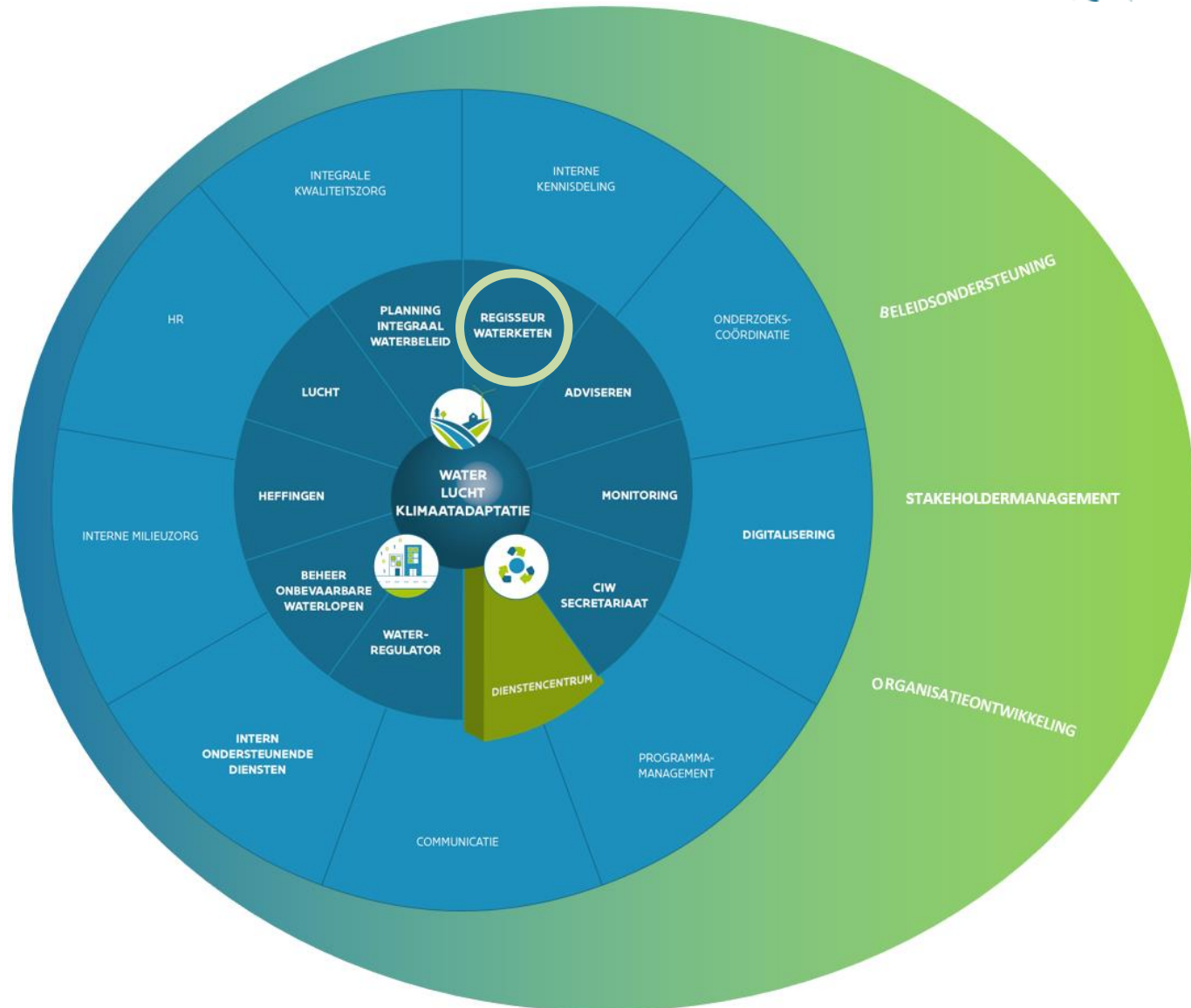
- Intern Verzelfstandigd Agentschap (IVA)
- Beleidsdomein omgeving

▶ Missie

- Het is de opdracht van de VMM om voor de huidige en toekomstige generaties in Vlaanderen:
  - × proper, aantrekkelijk en voldoende water te waarborgen,
  - × gezonde lucht te bewerkstelligen,
  - × de klimaatadaptatie mee te sturen.

▶ Visie

- De VMM is jouw oplossingsgerichte partner voor een klimaatbestendige leefomgeving.

Vlaanderen
is milieu

Pesticide reductie beleid

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Waarom met pesticiden?

► Pesticiden kunnen schadelijk zijn

- Mens
- Milieu

Giftig

k Gevaarlijk voor het
aquatisch milieu

Cocktail van pesticiden gevonden in vleermuizen

15 december 2016

In ingekorven vleermuizen hebben onderzoekers van CLM Onderzoek en Advies en verschillende pesticiden gevonden, van insecten-, schimmel- tot onkruidmiddelen.

Het grootste deel komt waarschijnlijk uit houten balken waar ze in de zomer aan hangen of gewasbeschermings- en anti-vliegenmiddelen, die ze waarschijnlijk via het voedsel binnen concentratie schadelijk zijn voor de dieren.

- Home
- Over ons
- Actueel
- Nieuws
- Nieuwsarchief

Secundaire vergiftiging bij bunzing en steenmarter

Het inzetten van rodenticiden op basis van anticoagulantia bij de bestrijding van ratten en muizen is een goed ingeburgerd gebruik. Sinds deze halvervee vorige eeuw op de markt kwamen, bleken ze al snel erg succesvol. Door hun vertraagde werking – waardoor onder andere lokaasschuweid bij ratten en muizen overwonnen werd – en het bestaan van het tegengif vitamine K1, waren ze niet alleen effectief maar ook relatief veilig in gebruik.

In het kader van bestrijding zijn het voor huismuizen, bruine ratten en zwarte ratten die aanleiding kunnen geven tot doorvergiftiging oftevel secundaire vergiftiging. Het is echter bekend dat wild le...

Tekst: Kristof Baert en Koen Van Den Berge

Baanbrekend bewijs: neonicotinoïden giftig voor zangvogels

16 november 2017 door Redactie AnimalsToday.nl

Het is al bekend dat bijen zwaar te lijden hebben onder de schadelijke pesticidesoort neonicotinoïden. Maar uit nieuw onderzoek van de universiteit van Saskatchewan (Canada) blijkt dat deze chemische stoffen ook giftig zijn voor zangvogels: neonicotinoïden veroorzaken een ernstige verstoring van het migratiegedrag van de vogels.

Alle bijen worden bedreigd door het pesticide neonicotinoïden. © thinkstock

Nieuws

WETENSCHAP

Europa bevestigt: beruchte groep pesticiden 'neonicotinoïden' doodt bijen

Vraag is of de pesticide permanent zal verboden worden

Zowat overal in de wereld vind je omstreden pesticiden in honing, met name neonicotinoïden. In heel hoge concentraties, dat wel.

Een Zwitsers onderzoek heeft aangetoond dat er over de hele wereld...
Frans Timmermans, Executive Vice-President of the European Commission

...vonden pesticide: in 89 van de 95
 ... pesticide is nochtans
 ... persis'

The use of pesticides in agriculture contributes to pollution of soil, water and air. The Commission will take actions to:

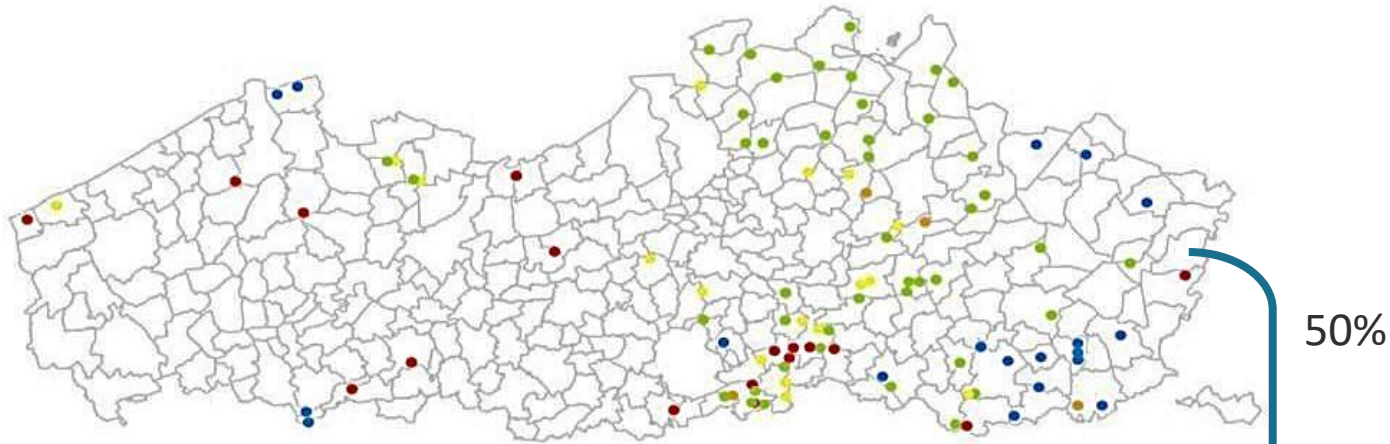
- ✓ **reduce by 50%** the use and risk of chemical pesticides by 2030.
- ✓ **reduce by 50%** the use of more hazardous pesticides by 2030.

Tot 300 keer te veel van kankerverwekkende pesticide gevonden in bieren

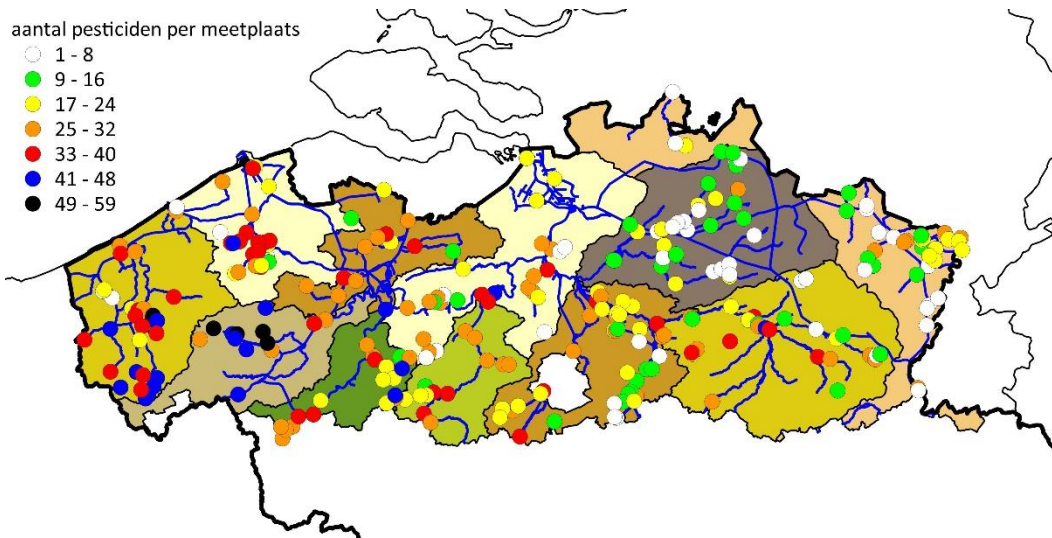

Waarom met pesticiden?

aantal pesticiden per meetplaats

- 1 - 8
- 9 - 16
- 17 - 24
- 25 - 32
- 33 - 40
- 41 - 48
- 49 - 59

Doelstelling

Drietrapsstrategie

1. Voorkomen

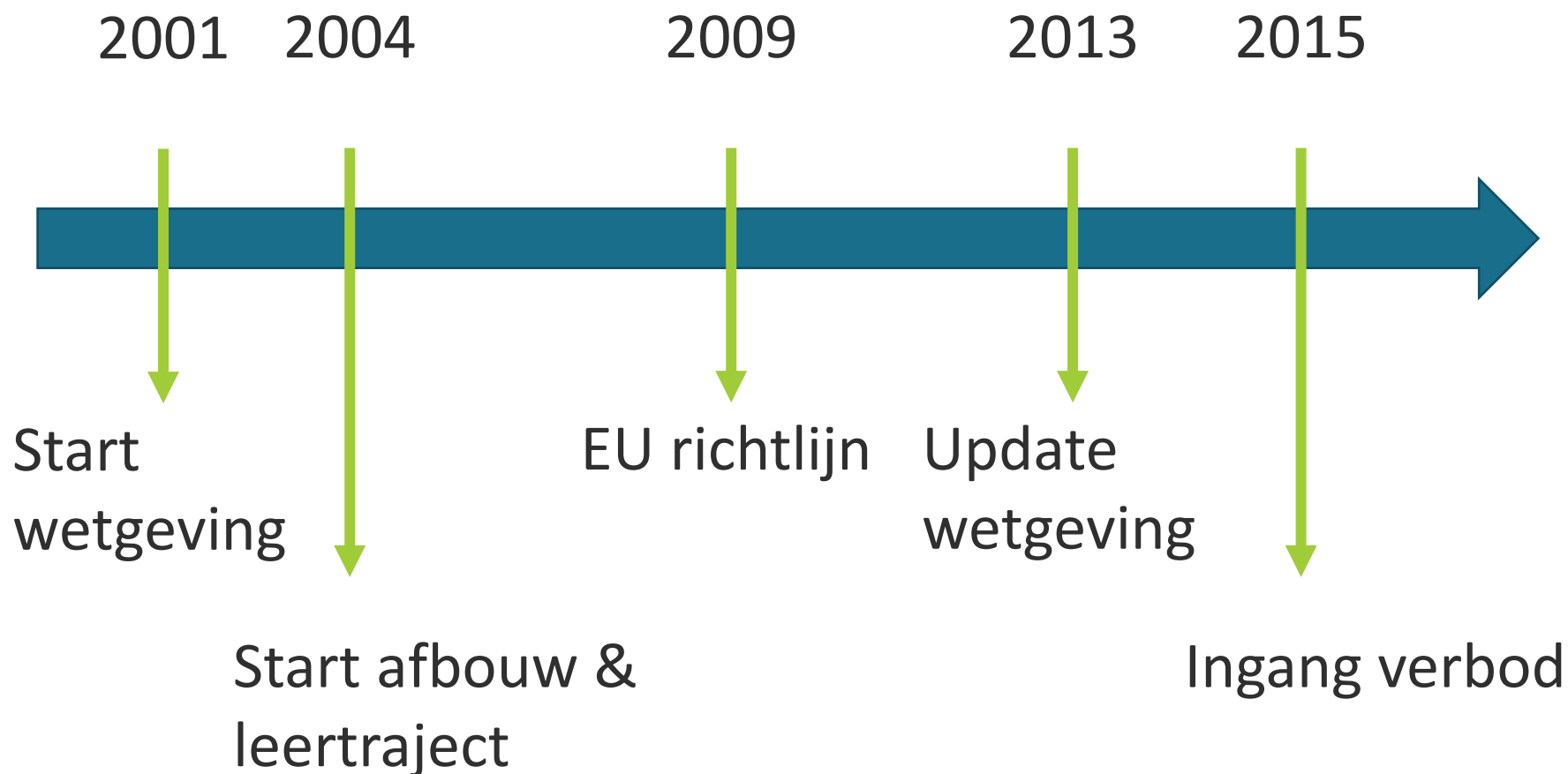
1. Ontwerp/aanleg
2. Perceptie

2. Alternatieven

3. Pesticiden

Gemeenten en andere openbare besturen

Europa
RL Duurzaam gebruik
pesticiden – 2009

Federaal
KB duurzaam gebruik
gewasbeschermingsmiddelen - 2013

Vlaanderen

- Decreet duurzaam gebruik pesticiden - 2013
- Besluit duurzaam gebruik van pesticiden voor niet-land- en tuinbouwactiviteiten – 2013 (DGP)
- Besluit grondwaterbeschermingszones
- Besluit geïntegreerde gewasbescherming - 2014

Europa
RL Duurzaam gebruik
pesticiden – 2009

In review – wordt op Europees niveau onderhandeld in voorjaar 2022.
Aangepaste tekst verwacht 2^e helft 2022.

Begrippen en toepassingsgebied

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Vlaams kader

Decreet duurzaam gebruik pesticiden

Besluit duurzaam gebruik pesticiden

Besluit drinkwaterbeschermingszones

Besluit IPM

Decreet DGP – doel (artikel 5)

▶ Beschermen van

- Menselijke gezondheid
- Leefmilieu

▶ Door

- Bevorderen van bestrijding zonder pesticiden
- Volgorde
  - × Voorkomen
  - × Alternatieven
  - × In laatste instantie chemische middelen

Decreet en Besluit DGP- Begrippen

▶ Pesticide

→ Gewasbeschermingsmiddel en biocide

▶ Openbare dienst

→ Dienst, uitgevoerd door een rechtspersoon, in het kader van een taak van algemeen belang

▶ Minimumgebruik

→ Pleksgewijs gebruiken, pesticidentoets toepassen bij (her)aanleg

Begrip pesticide

Pesticiden

Gewasbeschermingsmiddelen

(Verordening n°1107/2009)

Biociden

(Verordening n° 528/2012)

Bestrijdingsmiddelen

(ziekten en plagen, groeiregulatoren,
bewaarmiddelen, vernietiging)

safener, synergisten
coformulanten, adjuvanten

Ontsmettingsmiddelen, mosbestrijding
op muren, **rodenticiden**,
houtbescherming,
Vliegen en muggen binnenskamers,...

Biocide en gewasbeschermingsmiddel

▶ **Biocide**

→ Werkzame stoffen en preparaten die één of meer werkzame stoffen bevatten, in de vorm waarin zij aan de gebruiker worden geleverd, en bestemd zijn om een schadelijk organisme te vernietigen, af te schrikken, onschadelijk te maken, de effecten ervan te voorkomen of het op andere wijze langs chemische of biologische weg te bestrijden.

▶ **Gewasbeschermingsmiddel**

→ Middel, in de vorm waarin zij aan de gebruiker worden geleverd, die geheel of gedeeltelijk bestaan uit werkzame stoffen, beschermstoffen of synergisten, en die bestemd zijn voor een van de volgende toepassingen:

- × a) de bescherming van planten of plantaardige producten tegen alle schadelijke organismen ..
- × b) het beïnvloeden van de levensprocessen van planten, ...
- × c) de bewaring van plantaardige producten, ...
- × d) de vernietiging van ongewenste planten of delen van planten ..
- × e) de beperking of voorkoming van de ongewenste groei van planten ...

Omschrijving

▶ **Berm**

→ Alle terreinen die bestaan uit zowel de vlakke als hellende overgangszones tussen de eigenlijke weginfrastructuur en andere gebruiksterreinen.

▶ **Commerciële activiteit**

→ Diensten zoals gedefinieerd in het wetboek van economisch recht. Elke prestatie verricht door een onderneming in het kader van haar professionele activiteit of in uitvoering van haar statutair doel.

▶ **Speelterrein**

→ Terrein dat bestemd is voor activiteiten uitgevoerd door kinderen en jongeren onder de 18 jaar.

▶ **Kwetsbare groep**

→ Mensen die specifieke aandacht behoeven als het gaat om de beoordeling van acute en chronische gevolgen van pesticiden voor de gezondheid.

Decreet DGP (artikel 4) – Toepassingsgebied

▶ Terreinen in **open lucht**

- Gebieden gebruikt door brede publiek, kwetsbare groepen of particulieren
- Beschermd gebieden
- Gebieden die bescherming vergen
  - × Aquatisch milieu
  - × Drinkwater
- Bestaande wetgeving die pesticidegebruik regelt blijft van toepassing

Besluit DGP (artikel 3 en 3/1) – Toepassingsgebied

► Terreinen

→ beheerd in kader van

- × Openbare dienst
- × Commerciële activiteit (uitgezonderd land- en tuinbouwactiviteiten)

→ gebruikt door particulier

Besluit DGP – minimumgebruik of verbod (artikel 4)

► Verzorg je een openbare dienst?

VERBOD

UZA

DE
LIJN

GO!

Besluit DGP – minimumgebruik of verbod (artikel 4)

- ▶ alle terreinen, inclusief de bermen, op minder dan 6 meter van talud oppervlaktewater

VERBOD

- ▶ alle bermen langs wegen en spoorwegen

VERBOD

Besluit DGP – minimumgebruik of verbod (artikel 4)

- ▶ alle wegranden, trottoirs en andere verharde terreinen die deel uitmaken van de **openbare weg** of er bij horen zoals parkeerterreinen en pleinen

VERBOD

Besluit DGP – minimumgebruik of verbod (artikel 4)

- ▶ alle verharde terreinen die **200 m²** of groter zijn
→ Voor zover geen openbare dienst

MINIMUMGEBRUIK

- ▶ alle terreinen die toegankelijk zijn voor het **brede publiek of kwetsbare groepen**
→ Voor zover geen openbare dienst

MINIMUMGEBRUIK

Besluit DGP – particulier (artikel 4/1)

- ▶ **Glyfosaatverbod**
- ▶ Sinds juli 2017

Glyfosaat

▶ Verboden voor particulier gebruik

▶ Mag wel

→ Tuinman (en alle andere professionele gebruikers met fytolicensie – zie verder)

→ Handelend

× conform. doelstelling decreet

× toepassing IPM (zie verder)

Federale wetgeving is aangepast: particulier = amateurgebruiker heeft vanaf 6/10/2018 een verbod op het gebruik van producten met glyfosaat (zie verder)

Waarom

► Milieu-impact

→ Niet glyfosaat maar wel toevoegingsstoffen

► Gezondheidsrisico

→ Ter discussie

→ Weinig bescherming

→ Cocktails

Besluit grondwaterbeschermingszones

- ▶ **Beschermingszones type II en III**
  - Direct en indirect lozen, deponeren, opslaan op en in de bodem, uitstrooien en het vervoeren van pesticiden

- ▶ **Voor wie**
  - Openbare diensten
  - Commerciële activiteiten
  - Land- en tuinbouwactiviteiten
  - Particulier

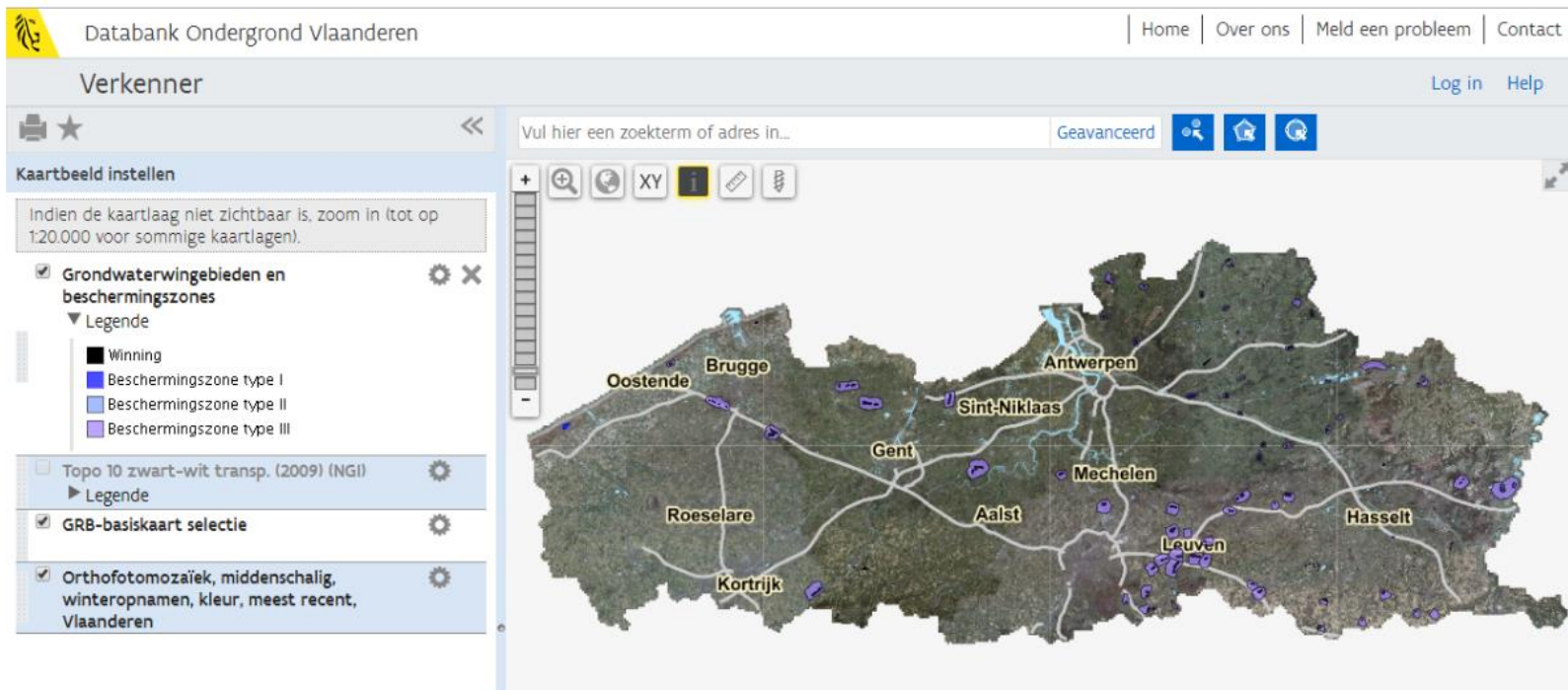

VERBOD

Grondwaterbeschermingszones

Overzicht waterwingebieden en beschermingszones in Vlaanderen

U kan de kaart met waterwingebieden en beschermingszones consulteren via de [DOV-Verkenner](https://www.dov.vlaanderen.be).

The screenshot displays the 'Verkenner' interface of the 'Databank Ondergrond Vlaanderen'. The main map shows the region of Flanders with various groundwater protection zones highlighted in different colors: black for 'Winning', blue for 'Beschermingszone type I', light blue for 'Beschermingszone type II', and purple for 'Beschermingszone type III'. Major cities like Oostende, Brugge, Gent, Antwerpen, Sint-Niklaas, Mechelen, Aalst, Leuven, Hasselt, Kortrijk, and Roeselare are labeled. The interface includes a search bar at the top, a legend on the left, and navigation controls.

Verkenner

Vul hier een zoekterm of adres in... Geavanceerd

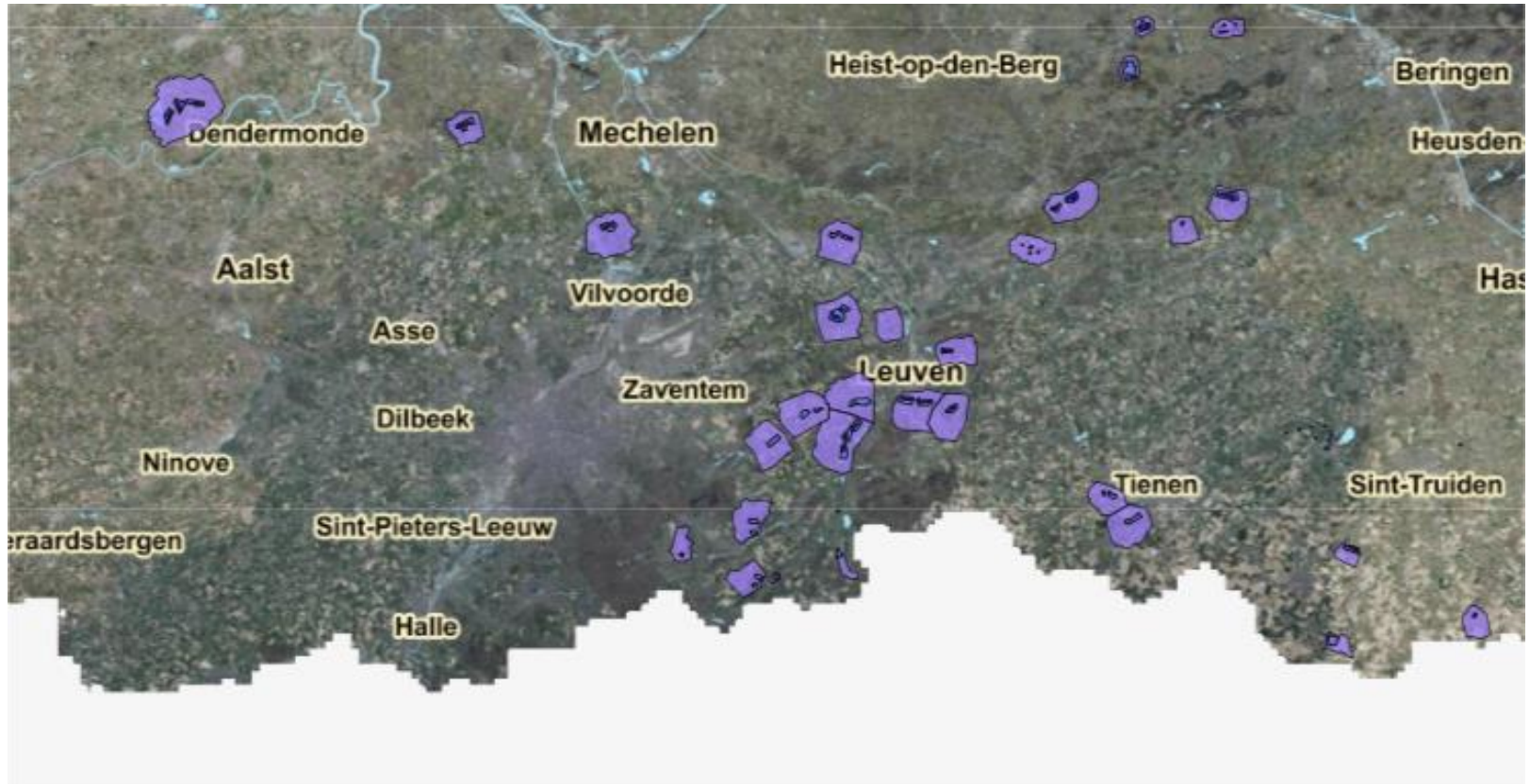
Indien de kaartlaag niet zichtbaar is, zoom in (tot op 1:20.000 voor sommige kaartlagen).

- Grondwaterwingebieden en beschermingszones
  - Legende
    - Winning
    - Beschermingszone type I
    - Beschermingszone type II
    - Beschermingszone type III
- Topo 10 zwart-wit transp. (2009) (NGI)
  - Legende
- GRB-basiskaart selectie
- Orthofotomozaïek, middenschalg, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen

<https://www.dov.vlaanderen.be/page/waterwingebieden-en-beschermingszones>

Vlaams Brabant – Leuven – dichte concentratie beschermingszones

Decreet IWB, gecoördineerd

► Oeverzone (artikel 1.3.2.2, §1, 2°)

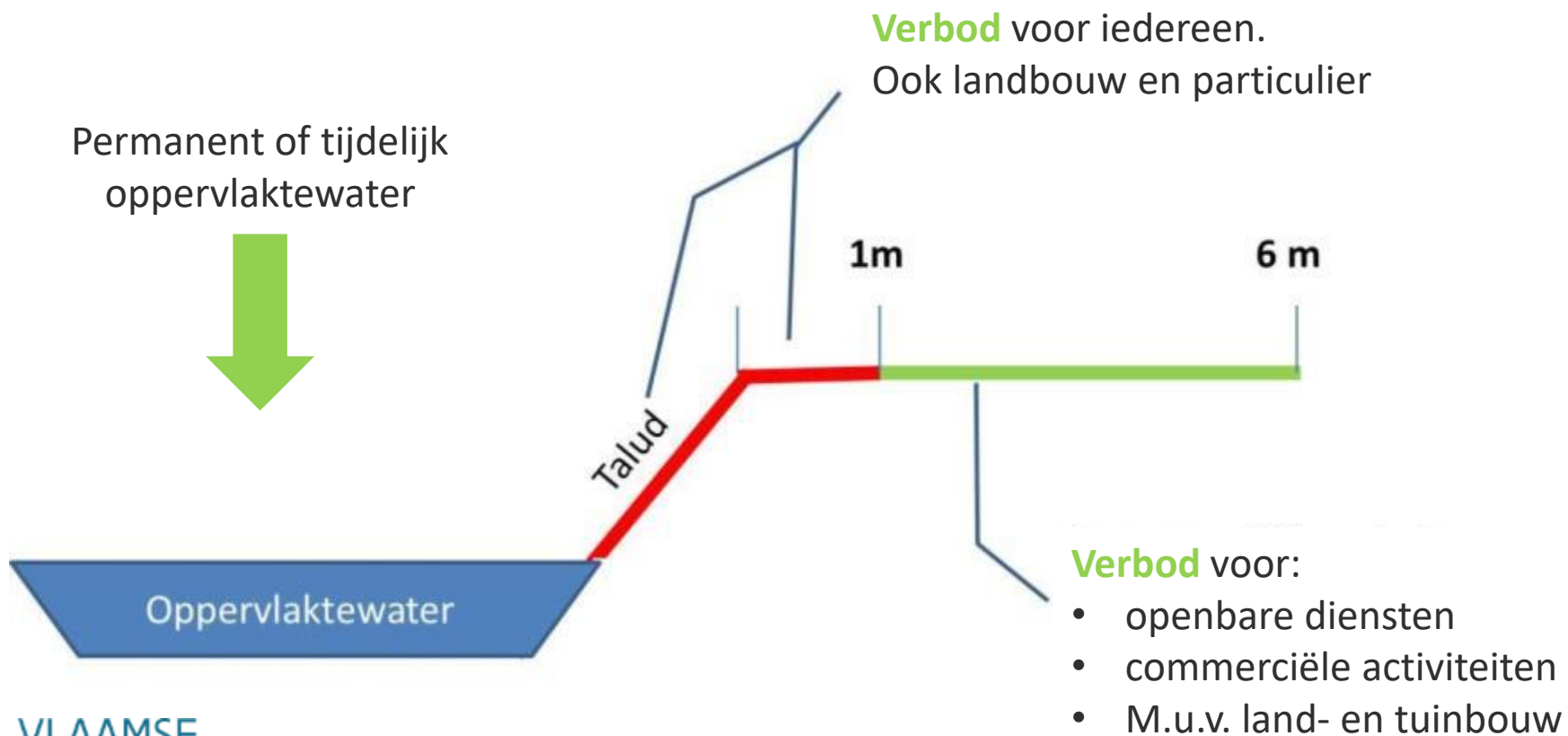
→ enkel talud

VERBOD

- in de oeverzone en
- binnen een meter landinwaarts vanaf de bovenste rand van het talud van het oppervlaktewaterlichaam

Decreet IWB en besluit DGP

Besluit geïntegreerde gewasbescherming - sinds 2014

▶ IPM

→ Richtlijnen checklist 2022
3.2.2022

▶ Voor wie

→ Professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen

▶ Doel

→ Bevorderen van de geïntegreerde gewasbescherming

▶ <https://lv.vlaanderen.be/nl/plant/gewasbescherming/geintegreerde-gewasbescherming>

▶ Richtsnoeren of richtlijnen

→ Laatste versies april 2019

▶ 8 beginselen opgenomen in 3 blokken:

- × Preventie
- × Monitoring
- × interventie

→ per sector opgesteld i.s.m. de sector:

- × Akkerbouw
- × Ruwvoeders
- × Groenten openlucht
- × Glas-groenten
- × Fruitteelt
- × Sierteelt

Oefeningen - Tips

- ▶ **Check eerst of er een strengere wetgeving geldt zoals**
  - Grondwaterbeschermingszone drinkwater
  - Natuur (niet opgenomen in de voorbeelden)
- ▶ **Vereenvoudigde regels DGP**
  - Openbare dienst:
    - × verbod op het gebruik
  - Commercieel bedrijf – niet land en tuinbouw:
    - × Beperkingen
  - Particulier
    - × Verbod op gebruik glyfosaat
- ▶ **Decreet IWB**
  - Steeds 1 meter van oppervlaktewater
    - × Land- en tuinbouwactiviteiten
    - × Particulier

Oefeningen - Tips

► Tips

→ Waar

→ Wie

Handelszaak gelegen in Gent

Niet gelegen in waterwingebied
Commercieel dus wetgeving van toepassing

Parking van zaak
Minimumgebruik want > 200m²

Trottoir
Verbod want = gemeente

Handelszaak gelegen in waterwingebied

Wetgeving - grondwaterbescherming van toepassing

Verbod zowel voor de verharde oppervlakte als voor de groenzone, geen minimumgrootte

Trottoir
Verbod want = gemeente

Bedrijventerrein in Puurs

Niet gelegen in waterwingebied - Commercieel dus wetgeving DGP van toepassing

<6 m van water
Verbod

Oprit
<6 m van water
Verbod

Eigendom gemeente
Verbod

Landbouwbedrijf

Land- en tuinbouw: wetgeving DGP niet van toepassing

Land- en tuinbouwactiviteit
Gebruik volgens productvoorschriften

Berm: verbod sinds '85
Openbaar terrein: verbod

Strook langs beek
verbod oeverzone (talud +1 m)

Landbouwbedrijf

Land- en tuinbouw: wetgeving DGP niet van toepassing

Particulier doet het tuinonderhoud

Particulier dus wetgeving DGP van toepassing

Voetpad en berm
Verbod want openbaar

Eigendom particulier
Noodzaak om te behandelen?
Enkel amateurproducten die zijn toegelaten
behalve glyfosaat*

*Door de aangepaste federale wetgeving zijn er geen amateurproducten meer op de markt voor de amateur op basis van glyfosaat

Tuinaannemer doet het onderhoud

Wetgeving DGP van toepassing

Voetpad en berm
Verbod want openbaar

Eigendom particulier
Noodzaak om te behandelen?
Tuinaannemer mag alle producten gebruiken volgens
de voorwaarden en toepassingsvoorschriften

Speelterrein scouts (op privé eigendom)

- ▶ **Terreinen in open lucht**
→ Minimum gebruik

Speelterrein scouts (eigendom van de gemeente)

- ▶ Terreinen in open lucht
→ verbod

Speelterrein bij horeca gelegen in Lembeke (waterwingebied)

- ▶ **Terreinen in open lucht**
→ Verbod want gelegen in waterwingebied

Federaal kader

Toelatingsprocedure

Opdeling

KB duurzaam gebruik pesticiden

Fytolicentie

Bewaren

KB

Toelatingsprocedure

- ▶ **Erkenningscomité** evalueert studies en geeft advies
  - Getoetst aan Uniforme beginselen
  - Geweigerd of aanvaard (met voorwaarden)

- ▶ **Beslissing** → toelatingsakte → op etiket

- ▶ **Fysico-chemie: gevaarsymbolen**

- ▶ **Toxicologie:**
  - S2: Buiten bereik van kinderen bewaren
  - S20/21: niet eten, drinken of roken tijdens gebruik
  - S37: draag geschikte handschoenen

Toelatingsprocedure

▶ **Werkzaamheid**

→ Studies gedurende meerdere jaren op verschillende plaatsen, teelt per teelt

▶ **Op etiket**

→ dosis

→ aantal toepassingen

→ toepassingstijdstip

▶ **Voorbeeld**

→ bladluizen, 1kg/ha, 2 toepassingen

→ eenjarige onkruiden, 0,5 kg/ha, ontwikkelde onkruiden

Splitsing toelatingen

▶ Vanaf 18/08/2012

→ Opdeling producten

× Professioneel – P

→ Bv. Bofix: 8171P/B

× Amateurgebruik – G

→ Bv. Anti-Onkruid en Anti-Mos: 10284G/B

Professioneel versus niet professioneel

► Verschil tussen beroeps en niet professionele (amateur) gebruikers

- × Kennis en vaardigheden
- × Doel van de behandeling
- × Te behandelen oppervlaktes
- × Beschermkledij en toepassingsmateriaal

Professioneel gebruiker: elke persoon die gewasbeschermingsmiddelen gebruikt in het kader van zijn beroepsactiviteiten

Amateur gebruiker: iedereen die niet voldoet aan professioneel gebruiker

KB Duurzaam gebruik pesticiden

▶ Fytolicensie voor de professionele producten

→ Opdeling

- × Gebruikers (P1 en P2)
- × Verkoper (P3 – NP)
- × Voorlichters (P3)

→ Opdeling volgens de types

× P1: assistent professioneel gebruik

→ voorbereiden, toepassen en reinigen van het materiaal onder verantwoordelijkheid van niveau 2 of 3 P

× P2: toepasser-beheerder

→ Aankoop, opslag, voorbereiden, toepassen, reinigen van het materiaal en beheer

→ Land- of tuinbouwer-loonsproeier zonder verkoop producten

× P3: verkoper-voorlichter van professionele producten

× NP: verkoper amateurproducten

KB Duurzaam gebruik pesticiden

► Fytolicentie voor professionele producten

- is persoonlijk
- 1 licentie per natuurlijke persoon
- Rechtspersoonlijkheid kan geen licentie krijgen
- “Gestapeld” systeem: P3 >P2>P1
- P1 werkt onder verantwoordelijkheid van P3 of P2
- Per P2 of P3: max. 10 P1’s
- Per ondernemers- vestigingsnummer: max 4 P2’s

Bewaren van gewasbeschermingsmiddelen

▶ Professionele middelen

→ Smitlokaal/kast

- × Droog, doelmatig verlucht, goede staat van onderhoud en netheid
- × Op slot
- × Toegang voorzien van vermeldingen:
  - Verboden toegang voor onbevoegden en symbool
  - *Geschikt gevaarsymbool*
  - Identiteit/licentienummer/telefoonnummer van de beheerder

▶ Amateurgebruik

→ Aangepaste ruimte: droog, verlucht, proper, doelmatig ingericht

KB gebruik van gewasbeschermingsmiddelen

▶ Aanpassing wetgeving – KB – 16/09/2018

→ Doel: verbieden van een aantal herbiciden voor niet-professioneel gebruik

× Synthetische totaal herbiciden

→ Vnl. één van de werkzame stoffen glyfosaat

→ Vanaf 6/10/2018 verkoop en verbruik verboden

× Synthetische herbiciden

→ Vanaf 31/12/2018 verbod op de verkoop

→ Vanaf 1/01/2020 verbod op het gebruik

Verschillende wetgevingen

Verschillende wetgevingen

▶ Twee Vlaamse wetgevingen

→ Decreet IWB en besluit DGP

→ Besluit DGP en bescherming waterwingebieden

→ ...

▶ Vlaamse en federale wetgeving

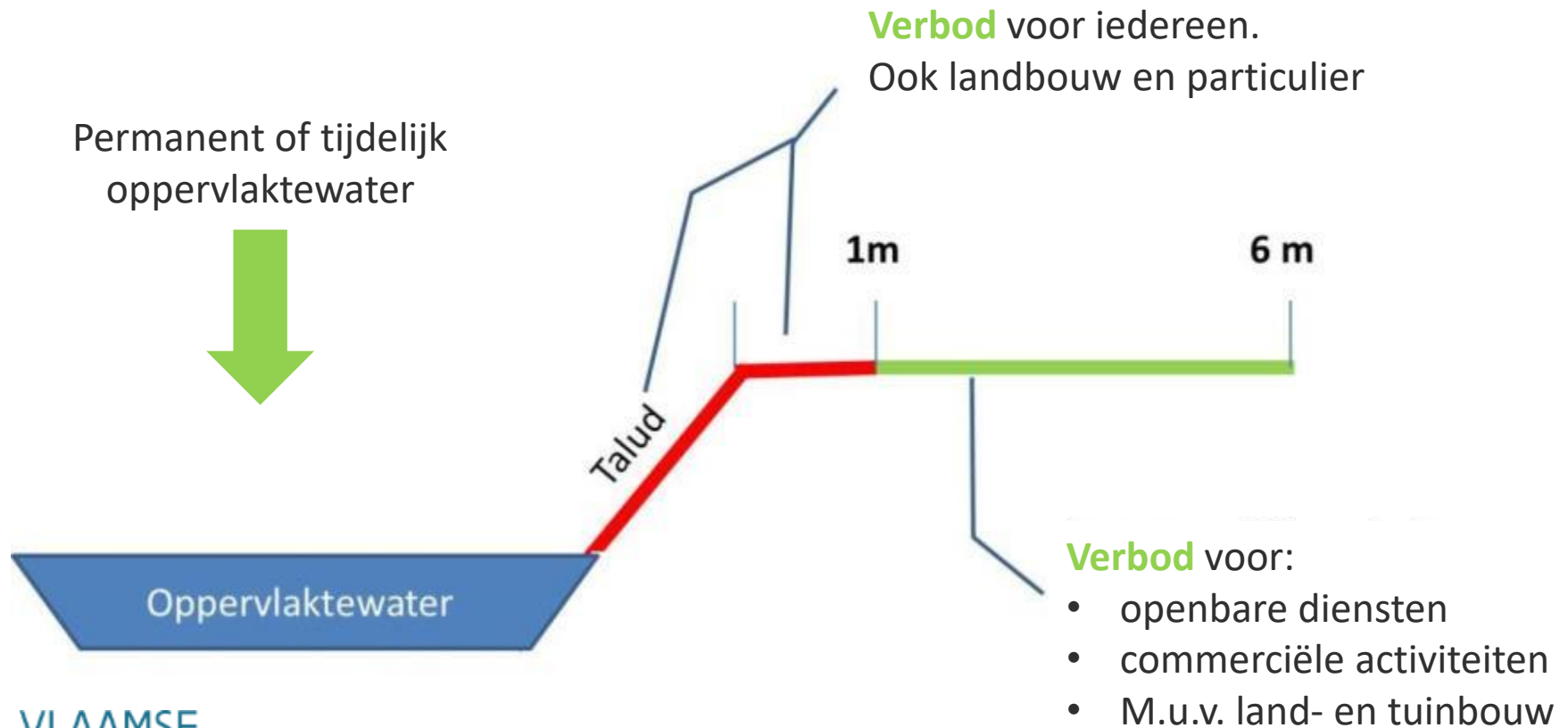
→ Zone langs waterloop:

× Minstens 6 meter – Vlaamse wetgeving

× In toelatingsvoorwaarden: bufferzone – federale wetgeving

STRENGSTE WETGEVING GELDT

Decreet IWB en besluit DGP

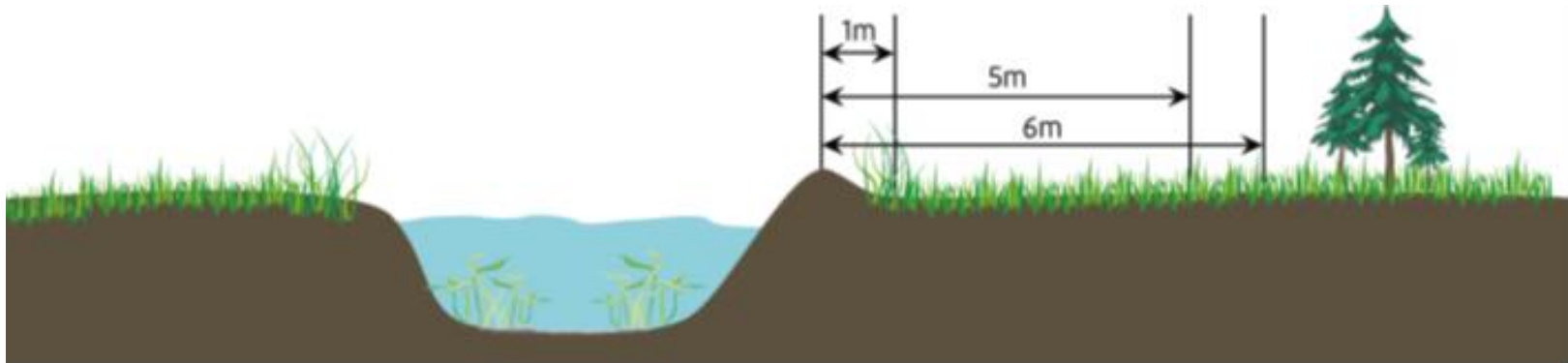

Zone langs waterloop

► 5 meter zone

- moet vrij toegankelijk zijn voor onderhoudswerken
- bemesten is verboden

► 1 meter zone

- Verboden
  - × Grondbewerkingen zoals ploegen of eggen
  - × Gebruik van pesticiden

► 6 meter zone

- Verbod op gebruik pesticiden
  - × Openbare diensten
  - × Commerciële activiteit (m.u.v. land- en tuinbouwactiviteiten)

Zone langs waterloop

- ▶ Productvoorschriften met bredere zone langs water
bv. Genoxone (9497P/B)

Teelt: niet verharde permanent onbeteelde terreinen (permanently uncropped soil)

Toepassingsstadium	in de lente
Risicobeperkende maatregelen	Bufferzone van 10 m met klassieke techniek
Opmerking	max. 1 toepassing/12 maanden

Ter bestrijding van	Dosis	Stadium	Opmerking
paardenstaart	1,25 l/100 l, 1 toepassing, plaatselijke behandeling	ontwikkelde vegetatie	
tweezaadlobbige onkruiden (eenjarige en doorlevende)	1,25 l/100 l, 1 toepassing, plaatselijke behandeling	ontwikkelde vegetatie	
houtige planten	1,25 l/100 l, 1 toepassing, plaatselijke behandeling	ontwikkelde vegetatie	

Bron: Fytoweb op 11/04/2020

Alternatieve producten

Alternatieve producten

▶ Biopesticiden?

- Verschillend van een biologisch bestrijdingsmiddel
  - × Voorbeeld lieveheersbeestje voor de bestrijding van bladluizen
- Op basis van een chemische stof die in de natuur voorkomt
  - × Vetzuur, azijnzuur, pelargonzuur

▶ Huis en tuin middelen

- Keukenzout
- Azijn
- Bleekwater

Biopesticiden

- ▶ **Een tegenstelling**

- Zelfde werking

- Sterk gezuiverd en geconcentreerd

- Arbitrair

- Niet per definitie “gezonder” en “milieuvriendelijker”

- ▶ **Maar vaak minder persistent**

Keukenzout

- ▶ **Natriumchloride**
  - Niet erkend
  - “biopesticide” ook niet

- ▶ **Verzilting**
  - Vrij persistent
  - bodemleven

- ▶ **Effecten onbestudeerd**

MILIEUMAATSCHAPPIJ

11/04/2022

Azijn

► Azijnzuur

- Keuken: 5%
- × Niet erkend EU
- “biopesticiden”: 10-30%
- × Erkend EU

► Impact op milieu?

- Waterorganismen
- Bijen
- bodemleven

► Meer weten?

- conclusie van het EFSA

Bleekwater

▶ Natriumhypochloriet

→ Biocide voor binnengebruik, ontsmetting van dierenverblijven

× Bestrijding van bacteriën

→ Niet erkend voor

× Bestrijding van groenaanslag en mos of onkruiden

▶ Giftig

→ Chloorgas

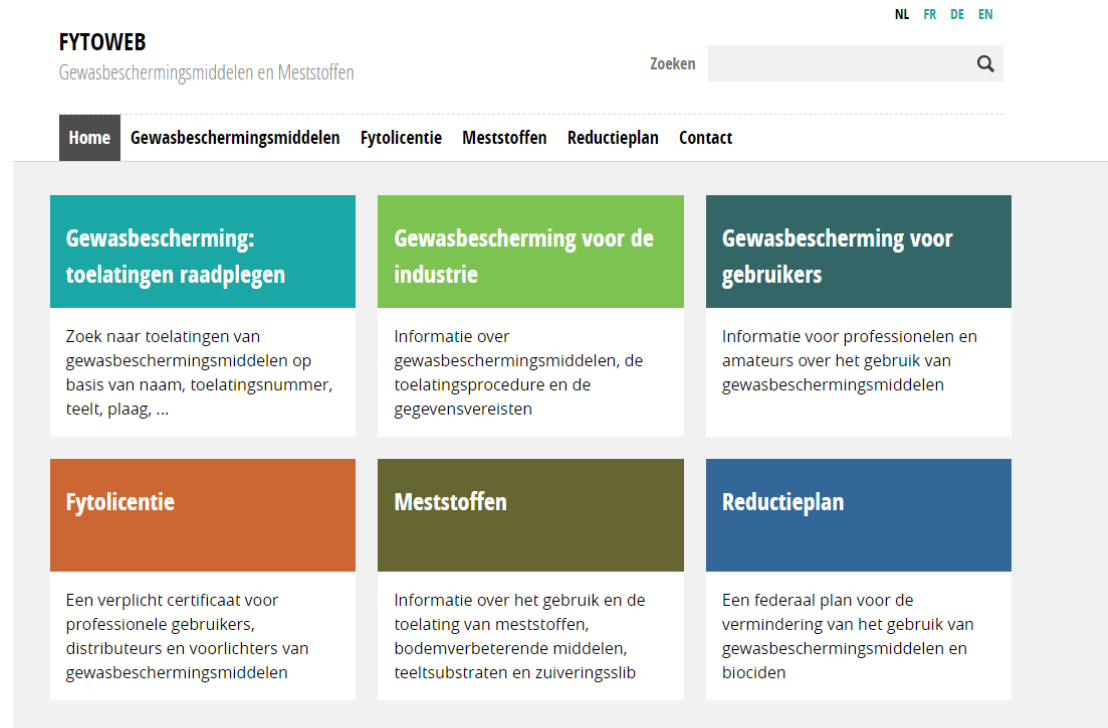
→ Gebruik op tegels → water

Oefeningen

- ▶ Opzoeken producten
- ▶ Terreinen

Fytoweb

► <https://fytoweb.be/nl>

The screenshot shows the Fytoweb website interface. At the top right, there are language options: NL, FR, DE, EN. Below this is the site title 'FYTOWEB' and the subtitle 'Gewasbeschermingsmiddelen en Meststoffen'. A search bar with the text 'Zoeken' and a magnifying glass icon is present. A navigation menu includes 'Home', 'Gewasbeschermingsmiddelen', 'Fytollicentie', 'Meststoffen', 'Reductieplan', and 'Contact'. The main content area is a grid of six colored boxes, each with a title and a brief description:

- Gewasbescherming: toelatingen raadplegen** (Teal): Zoek naar toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen op basis van naam, toelatingsnummer, teelt, plaag, ...
- Gewasbescherming voor de industrie** (Light Green): Informatie over gewasbeschermingsmiddelen, de toelatingsprocedure en de gegevensvereisten
- Gewasbescherming voor gebruikers** (Dark Green): Informatie voor professionelen en amateurs over het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen
- Fytollicentie** (Orange): Een verplicht certificaat voor professionele gebruikers, distributeurs en voorlichters van gewasbeschermingsmiddelen
- Meststoffen** (Olive Green): Informatie over het gebruik en de toelating van meststoffen, bodemverbeterende middelen, teeltsubstraten en zuiveringsslib
- Reductieplan** (Blue): Een federaal plan voor de vermindering van het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Nieuws

Strengere gegevensvereisten voor gewasbeschermingsmiddelen in België om bijen te beschermen

19/12/2018

Gewasbescherming

Actuele onderwerpen

[Glyfosaat](#)

[Neonicotinoiden](#)

Fytoweb

- ▶ **Toelatingen raadplegen**
- ▶ **Zoek op**
  - Naam of nummer
  - Werkzame stof
  - Teelt bijvoorbeeld
    - × Verharde oppervlakte
    - × Gazon
    - × Grasveld
    - × Sierboom
    - × ..
- ▶ **LET OP: regionale wetgeving geldt ook**

Toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen raadplegen

Toelatingen zoeken

- [Naam of nummer van middel](#)
- [Werkzame stof](#)
- [Teelt](#)
- [Ziekte/plaag/onkruid](#)
- [Aard van middel](#)
- [Formuleringstype](#)

Interpretatie teelten

- [Alle teelten](#)
- [Onbeteelde terreinen en waters](#)
- [Mengteelten](#)

Overzichten

- [Nieuwe toelatingen](#)
- [Parallelhandel](#)
([lijst geldige vergunningen](#) (.xls) update 28/03/2022)
- [Vervallen/ingetrokken toelatingen](#)
([opgebruiktermijnen](#) (.xls) update 28/03/2022)
- [Toelatingshouders](#)
- [Basisstoffen](#)
- [Noodsituaties \(120 dagen\)](#)
- [Lijst toegelaten gewasbeschermingsmiddelen](#) (.txt) update 28/03/2022

Opzoeken op fytoweb

▶ Product

- Roundup
- Bofix

▶ “Teelten”

- Natuurgras
  - × Gazons en grasvelden
- Kunstgras
  - × Verharde permanent onbeteelde terreinen
- Golfterrein

▶ Werkzame stof

- Glyfosaat
- Pelargonzuur
- Azijnzuur

Afwijken van het verbod

Duurzaam gebruik pesticiden
Grondwaterbeschermingszones

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Afwijken van het verbod duurzaam gebruik pesticiden

▶ Artikel 5

→ geen afdoende niet-chemische bestrijdingswijzen voorhanden

▶ Artikel 6

→ Onevenredig hoge kost

▶ Type 1

→ Procedure 1

× Generieke lijst

× Elk jaar – publicatie in BS in januari

→ Procedure 2

→ Procedure 3

▶ Type 2

→ Procedure 4

→ Procedure 5

www.zonderisgezonder.be/pesticiden-gebruiken/afwijking-van-verbod

Afwijken van het verbod grondwaterbeschermingszones

▶ Artikel 5 §3

- Openbare diensten en commerciële activiteiten niet land- en tuinbouw
- Land- en tuinbouw
- particulier

▶ Verwijzing naar besluit DGP

- Enkel type 1

▶ Verwijzing naar IPM

- Praktijkgids gewasbescherming

▶ Erkende producten

Afwijken van het verbod – Type 1

▶ **geen afdoende niet-chemische bestrijdingswijzen voorhanden (type 1):**

- plagen die een gevaar inhouden voor de mens inzake volksgezondheid of hygiëne
- plagen die een gevaar inhouden voor milieu, biodiversiteit of vee
- situaties die een ernstige bedreiging vormen of kunnen vormen voor de veiligheid van de mens

P1 – Generieke lijst

▶ Wat?

- Gevaar voor veiligheid, milieu, biodiversiteit, vee, volksgezondheid, ...
- Wijd verbreid probleem
- Consensus over moeilijke pesticidenvrije bestrijding
- Geen aanvraag nodig, wel voorwaarden te respecteren
- Voor openbare besturen rapportering voor 1 april

▶ Wijzigingen

- Overleg/input stakeholders
- Ingediende afwijkingen P3

P1 – Generieke lijst

▶ Voor 2021

- Bruine Rat
- Zwarte rat
- ⇒ ~~Eikenprocessierups~~
- Nesten kolonievormende wespen
- Japanse duizendknoop
  - × Injectie
- Chytridium

▶ Voor 2022

- Bruine Rat
- Zwarte rat
- Nesten kolonievormende wespen
- Japanse duizendknoop
  - × Injectie
- Chytridium

Publicatie in BS in januari

Te vinden via www.zonderisgezonder.be/pesticiden-gebruiken/afwijking-van-verbod/procedure-1-generieke-afwijkingen

P2 – Acuut gevaar

- ▶ Snelle procedure voor acuut gevaar voor volksgezondheid
- ▶ Binnen 24 uur geen reactie van de VMM = toelating

Meer info via: <https://www.zonderisgezonder.be/pesticiden-gebruiken/afwijking-van-verbod/procedure-2-acuut-gevaar>

P3 – Probleemsoort/veiligheid

► Wat?

- Gevaar voor veiligheid, milieu, biodiversiteit, vee, volksgezondheid, ...
- Soorten die niet op generieke lijst staan of met andere methode
- Geldigheid één jaar maar kan opnieuw aangevraagd worden
- Sedert 2021 vooral voor Eikenprocessierups

P3 – Probleemsoort/veiligheid

▶ Welke soorten?

- Japanse duizendknoop (uitzonderlijk)
- Reuzenberenklauw
- Rimpelroos

▶ Terreinen?

- Spoorwegbedding
- Duingebied

<https://www.zonderisgezonder.be/pesticiden-gebruiken/afwijking-van-verbod/procedure-3-probleemsoort-of-veiligheidsprobleem>

Afwijken van het verbod – Type 2

- ▶ **pesticidenvrij beheer onevenredig hoge kosten (type 2) – kan niet in beschermingszones voor drinkwater**
  - Procedure 4
  - Procedure 5

P4 - Omvormingsprogramma

▶ Wat?

→ Structurele aanpak om een terrein onderhoudsvriendelijker te maken

→ Aanvraag in

× 2014 voor periode 2015-2017,

× in 2017 voor 2018-2020

▶ Hoeveel?

→ Nog een 50-tal gemeenten 2018-2020

▶ Beleid gericht op uitdoven!

P5 – Specifiek probleemterrein

▶ Wat?

→ Terreinen

- × pesticidegebruik maar éénmalig nodig
- × structurele aanpassingen leiden niet tot een efficiënter pesticidenvrij beheer

▶ Hoeveel?

→ Bijna uitsluitend voor sportterreinen

P5 – Specifiek probleemterrein

► Welke terreinen?

- Sportterreinen
- Arboreta - collecties
- Explosiegevoelige zones
- Éénmalig
  - × Stobben
  - × Wortelonkruiden
- Beplanting
  - × Buxusmot (al uitzonderlijk voor bv. collecties of beschermde exemplaren)
  - × Bladluizen

Green deal Sportdomeinen

Onze gedeelde ambitie met de Green Deal 011. Sportdomeinen

We gaan voor kwalitatieve, gezonde en klimaatbestendige buitensportdomeinen met positieve impact op natuur, gebruiker en omgeving.

We realiseren dit door oplossingsgerichte samenwerkingsverbanden in het werkveld en met overheden.

We benaderen buitensportdomeinen als een totaal (eco)systeem met iedereen betrokken bij ontwerp, aanleg, beheer en gebruik.

DEELNEMER - CO-CREATORS

DEELNEMER - DELERS

DEELNEMER - GIDDODTDC

Website Departement Omgeving – Green Deal

Afwijkingen in grondwater beschermingszones DW

- ▶ **Openbare diensten en commerciële activiteiten (m.u.v. land- en tuinbouw activiteiten)**
  - Cfr besluit – enkele type 1
- ▶ **Land- en tuinbouwactiviteiten**
  - Elk gevaar voor ontvangende GW is uitgesloten
  - Gebruik cfr. normale gewasbescherming volgens de Praktijkgidsen goede landbouw gewasbescherming
- ▶ **Particulier**
  - Respecteren van toepassingsvoorschriften
  - Gewasbeschermingsmiddelen: enkel G-producten
  - Biociden: enkele die toegelaten zijn door federale overheid

Afwijkingsaanvragen

▶ Overtreding in veld

→ Mogelijk goedgekeurde afwijking

→ Uitspraken/besluiten op te vragen bij de VMM

▶ Te raadplegen op <https://zonderisgezonder.be/pesticiden-gebruiken/afwijking-van-verbod/verleende-afwijkingen> sedert 2021

Handhaving

Toezichthouder

▶ Handhaving via handhavingsdecreet en besluiten

→ art 34 §1 punt 14 – “het pesticidendecreet en uitvoeringsbesluiten ervan”

→ = art. 13 – 15 BVR Duurzaam pesticidengebruik dat artikelen uit BVR MHH aanvult

× niet voor land- en tuinbouwactiviteiten

→ enkel Vlaamse regelgeving

▶ Handhaving in stappen

→ algemene communicatie en sensibilisatie

→ aanmaning

→ laatste instantie handhaving

Toezichthouder

▶ Rechtstreeks via besluit DGP

- × Milieu-inspectie
- × ANB
- × Lokale toezichthouders

▶ Onrechtstreeks via andere wetgeving

- × Bos- en natuurwetgeving
- × Grondwaterdecreet en –besluiten
- × Decreet Integraal Waterbeleid, gecoördineerd:
  - art. 1.3.2.2, §1, 2° (oeverzone, 1m)
  - art. 3.2.1 (ex. art. 2 Wet Oppervlaktewater 1971)

Rechtstreekse toezichtbevoegdheden

- ▶ **Afdeling Milieu Inspectie (art. 21 BVR MHH)**
  - als decreet/besluit van toepassing is op hinderlijke inrichtingen
  - × eerder beperkt
- ▶ **Let op : ook handhaving op regels uit Omgevingsvergunningsdecreet/Vlarem over pesticidengebruik**

Rechtstreekse toezichtbevoegdheden

▶ ANB (art, 25 BVR MHH)

→ Wie?

- × afdeling bevoegd handhaving van het milieubeheerrecht
- × afdeling bevoegd beheer van de bossen en de natuurgebieden van de overheid;
- × afdeling bevoegd beleid milieubeheerrecht

▶ Waar?

- in speciale beschermingszones (art. 36bis Natuurdecreet)
- bermen langs wegen en spoorwegen
- alle terreinen, inclusief de bermen op minder dan zes meter van het talud van het oppervlaktewater

▶ Let op : ook in Natuurdecreet en Bosdecreet regels inzake pesticidegebruik die zij kunnen handhaven

Rechtstreekse toezichtbevoegdheden

▶ Lokale toezichthouders (art, 34 BVR MHH)

→ Wie?

- × gemeentelijke
- × toezichthouders van intergemeentelijke verenigingen
- × toezichthouders van politiezones

→ Waar?

- × ingedeelde inrichtingen klasse 2 en 3
- × niet-ingedeelde inrichtingen
- × vrije veld

= overal behalve klasse 1-bedrijven

▶ Let op : regels uit MVD/Vlarem over pesticidengebruik kunnen ze ook handhaven voor klasse 2 en 3

Onrechtstreeks toezichthouders

▶ Waterbeheerders

- Via toezicht op art. 3.2.1 DIWB, gecoördineerd (oud art. 2 Wet 1971 Oppervlaktewateren):
  - × verboden voorwerpen of **stoffen in wateren** te werpen of te deponeren, er verontreinigde of verontreinigende **vloeistoffen** in te lozen of er gassen in te brengen, met uitzondering van [...]
  - × Het is eveneens verboden vaste stoffen of vloeistoffen te deponeren **op een plaats vanwaar ze door een natuurlijk verschijnsel in die wateren of in de openbare riolen kunnen terechtkomen**

Onrechtstreeks toezichthouders

▶ Waterbeheerders =

→ **VMM**, afdeling operationeel waterbeheer :

× **Onbevaarbare 1^e categorie en aanhorigheden**

→ **VMM** afdeling rapportering water en afdeling integraal waterbeleid:

× Alle **water van openbaar hydrografisch netwerk**:

→ wateren van de waterwegen of die als dusdanig zijn gerangschikt

→ wateren van de onbevaarbare waterlopen

→ van de afwateringen met voortdurende of onderbroken afvoer (grachten,...)

→ in het algemeen, de stromende en stilstaande wateren van het openbaar domein

Onrechtstreeks toezichthouders

▶ Waterbeheerders =

- De Vlaamse Waterweg nv
- MOW, Agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust (MDK)
- MOW, Departement Mobiliteit en Openbare Werken (Maritieme toegang)

- Waar?
- bevaarbare waterlopen, de waterwegen en de havens en hun aanhorigheden

Onrechtstreeks toezichthouders

- ▶ **Waterbeheerders =**
  - provinciale toezichthouders
  - Waar?
    - onbevaarbare waterlopen cat. 2 en 3 en hun aanhorigheden

Onrechtstreeks toezichthouders

▶ Wegbeheerders Vlaamse Overheid

= vooral provinciale afdelingen [AWV](#)

→ Via toezicht op [art. 3.2.1 DIWB](#), gecoördineerd (oud art.2 [Wet 1971 Oppervlaktewateren](#))

→ Waar?

× grachten en kunstmatige afvoerwegen voor hemelwater langs de openbare wegen en hun aanhorigheden

Andere Vl. regels pesticidengebruik

- ▶ Regels uit Bosdecreet en Natuurdecreet en hun besluiten :
  - Toezichthouders ANB
- ▶ Regels uit **Grondwaterdecreet en –besluiten** :
  - **AHH (MI)**
  - **Lokale toezichthouders**
- ▶ Regels uit **Decreet integraal waterbeleid oeverzones** (1m voor normaal gebruik en 3m voor verticale teelten zoals boomgaard):
  - **waterbeheerders**

Cases

Particulier spuit op berm in Kortrijk

► Basis

- Besluit duurzaam gebruik (art 4)
  - × berm
- Veldwetboek (art 88)
  - × beschadiging openbaar eigendom

► Wie

- Lokale toezichthouder
- ANB
  - × want berm

Particulier spuit op berm in Lembeke (wwg)

► Basis

- Besluit duurzaam gebruik (art 4)
  - × Berm
- Bescherming grondwater voor drinkwaterproductie (art 3)
- Veldwetboek (art 88)
  - × beschadiging openbaar eigendom

► Wie

- Lokale toezichthouder
- ANB
  - × Want berm

Particulier spuit oever beek

► Basis

- Decreet integraal waterbeleid (art 1.3.2.2)
- × Talud + 1 m

► Wie

- Lokale toezichthouder
- Bevoegde waterbeheerder bijvoorbeeld
  - × VMM
  - × Provinciale toezichthouder
- ANB

Besproeien talud gelegen langs landbouwgrond

► Basis

- Decreet integraal waterbeleid (art 1.3.2.2)
- × Talud + 1 m

► Wie

- Bevoegde waterloopbeheerder
bijvoorbeeld
  - × Provinciale toezichthouder
  - × VMM
- Lokale toezichthouder
- ANB

Voetbalclub sproeit terrein tot tegen beek

- ▶ **Te checken: afwijking?**
  - Kan niet tot tegen water (altijd min 1m, meestal 6m)
- ▶ **Basis**
  - Besluit duurzaam gebruik (art 4)
    - × Talud + 6 m
  - Decreet integraal waterbeleid (art 1.3.2.2)
    - × Talud + 1 m
- ▶ **Handhaving**
  - Lokaal toezichthouder
  - Waterloopbeheerder bijvoorbeeld
    - × Provinciale toezichthouder
    - × VMM
  - ANB

Besproeien van berm

Examen

Slides/internet/ open boek

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Focus

- ▶ **Bufferzones/afstandsregels**
- ▶ **Bespreking case**
  - Relevante wetgeving
  - Vastgestelde overtredingen
  - Behandeling
  - Relevante handhavers

www.zonderisgezonder.be

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

[Home](#) [Contact](#) [Wetgeving](#) [Archief](#) [Links](#) [Sitemap](#)

- ▶ Aanleg en ontwerp
- ▶ Bestrijdingsgids
- ▶ Pesticiden gebruiken
- ▶ Gezinnen
- ▶ Openbare diensten
- ▶ Terreinbeheerders
- ▶ Campagnemateriaal

ZET PESTICIDEN BUITENSPEL

[Home](#)

Zonder is gezonder

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

Relevante websites/wetgeving

- ▶ Fytoweb – producttoelatingen FOD leefmilieu
- ▶ Besluit DGP
- ▶ Decreet DGP
- ▶ Decreet integraal waterbeleid art. 1.3.2.2
- ▶ Besluit grondwaterbeschermingszones